

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра філософії, соціології та політології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою
(пост. д. від « 11 » 12 2020 р.)

Ректор

А. А. Мазаракі

**ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО /
ORATORY**

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	бакалавр	/	Bachelor
галузь знань	<u>12 Інформаційні технології</u>	/	<u>Information Technology</u>
спеціальність	<u>122 Комп'ютерні науки</u>	/	<u>Computer Science</u>
спеціалізація	<u>Комп'ютерні науки</u>	/	<u>Computer Science</u>

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автор: В.Й. РАЗІЦЬКИЙ, кандидат історичних наук, доцент.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії, соціології та політології 7.12. 2020 р., протокол № 14 .

Рецензенти: А.Ю. МОРОЗОВА, доктор філософських наук, доцент
А.А. НІЦОЙ, Директор громадської організації «Центр стратегічних розробок, кандидат історичних наук

**ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО /
ORATORY**

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

освітнійступінь	бакалавр	/	Bachelor
галузьзнань	<u>12 Інформаційні технології</u>	/	<u>Information Technology</u>
спеціальність	<u>122 Комп'ютерні науки</u>	/	<u>Computer Science</u>
спеціалізація	<u>Комп'ютерні науки</u>	/	<u>Computer Science</u>

1. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ

(ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

Тема	Кількість годин				Форми контролю
	Всього годин/кредитів	Лекції	Практичні заняття/мк	самостійна робота студентів	
Тема 1. Предмет і завдання ораторського мистецтва.	10	2	2	6	КТ, ЕО
Тема 2. Теорія мовлення – основа ораторського мистецтва.	12	2	2	8	ВД, ЕО
Тема 3. Красномовство.	14	2	4	8	ВД, ЕО
Тема 4. Невербальні засоби спілкування: світовий досвід та вітчизняні традиції	16	4	2	10	ВД, ПЕО
Тема 5. Основи ораторської майстерності.	14	2	2	10	ВД, ЕО
Тема 6. Взаємодія оратора та аудиторії у процесі публічного виступу.	14	2	2	10	ВД, ЕО
Тема 7 Публічний виступ.	16	4	4	8	ККР
Тема 8. Комунікативні бар'єри публічного виступу.	12	2	2	8	ВД, ПЕО
Тема 9. Риторичні фігури в ораторському мистецтві.	12	2	4	6	ВД, ПЕО
Тема 10. Основи техніки мовлення у публічному виступі.	14	2	2	10	КТ, ВД

Тема 11. Техніка презентацій в ораторському мистецтві	14	2	2	10	ВД, ЕО
Тема 12. Доказ та обґрунтування публічному виступі.	16	4	4	8	ВД, ЕО
Тема 13. Маніпуляції та контр-маніпуляції в ораторському мистецтві.	16	4	2	10	ЕО, ККР
Разом	180/6	34	34	112	
Підсумковий контроль	екзамен				

Умовні позначення: ККР – комплексна письмова контрольна робота; КТ – комп’ютерне тестування; ЕО – експрес опитування; ВД – виступ з доповіддю; ПЕО – письмове експрес опитування.

2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Результати навчання	Навчальна діяльність*	Робочий час студента, год.
1	2	3
Знати: основні методологічні засади риторики, її закони і функції, сутність предмету риторики як навчальної дисципліни.	Тема 1. Предмет і завдання ораторського мистецтва. Лекція №1. План лекції: 1. Предмет ораторського мистецтва як навчальної дисципліни. 2. Закони і функції ораторського мистецтва. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 3, 4, 5.</i> <i>Додатковий: 17, 18, 19, 21, 25, 28.</i> <i>Інтернет-ресурси: 40-47.</i>	10 2
	Самостійна робота студентів. 1. <i>Переконайте опонента, що: «Поетами народжуються, а ораторами стають» (Цицерон) (відпрацювання ораторських навичок).</i> 2. Підготувати промову на одну із фахових тем (за вибором студента).	6

<p>виступу) закони і функції ораторського мистецтва; здійснювати комунікаційну діяльність.</p>	<p>Практичне заняття №1. Історія розвитку ораторського мистецтва. План: 1. Зародження та розвиток ораторського мистецтва в епоху античності та Середніх віків. 2. Місце і роль риторики в культурно-освітній сфері та повсякденному житті людей Нової та Новітньої доби.</p>	<p>2</p>
<p>Знати: основні теоретичні засади мовлення. Вміти: розкрити місце і роль теорії мовлення в риториці; формувати мовну культуру та її сприйняття.</p>	<p>Тема 2. Теорія мовлення – основа ораторського мистецтва. Лекція №2. План лекції: 1. Основні теоретичні засади мовлення. 2. Місце і роль теорії мовлення в ораторському мистецтві. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4.</i> <i>Додатковий: 16, 17, 18, 21, 25, 28.</i> <i>Інтернет-ресурси: 40, 45, 46.</i></p>	<p>12 2</p>
	<p>Самостійна робота студентів: 1. Доберіть максимальну кількість українських прислів'їв про слово, мовлення, спілкування та прокоментуйте їх. 2. Пригадайте виступ на телебаченні чи радіо (лекцію), в якому ви спостерігали порушення літературної норми. Проаналізуйте це порушення. Як цей виступ сприймала аудиторія? Викладіть свої міркування у письмовій формі (відпрацювання ораторських навичок). 3. Напишіть словник термінів по темі (від 12 термінів) та підберіть до кожного із них синоніми. Використовуючи попередньо підібрані слова напишіть есе на одну із тем по спеціальності (на вибір студента) (ситуативний аналіз).</p>	<p>8</p>
	<p>Практичне заняття №2. Особливості мовленнєвого процесу в ораторському мистецтві. План: 1. Сучасні теорії мовлення. 2. Комунікативні властивості мовлення. Мовленнєве спілкування.</p>	<p>2</p>

<p>Знати: сутність та основні ознаки красномовства.</p> <p>Вміти: аналізувати типологію красномовства, спів ставляти його основні типи; діяти з позицій соціальної відповідальності, займати активну громадянську позицію, здатність займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 3. Красномовство</p> <p>Лекція №3. План лекції: 1. Сутність та ознаки красномовства. 2. Типологія красномовства.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1, 2, 3, 4. <i>Додатковий:</i> 9, 13,18,21,23, 26, 38. <i>Інтернет-ресурси:</i> 43, 44, 45, 47.</p> <hr/> <p>Самостійна робота студентів. <i>1.Переконайте своїх однокурсників, що краса мовлення оратора під час публічної ділової промови виявляється у таких її якостях: досконалість, бездоганність, лексичне багатство, синтаксичне розмаїття, ритмічність, мелодійність, відповідність до змісту й ситуації мовлення(дискусія).</i> <i>2.Виконати риторичний аналіз тексту Олени Теліги «Вступне слово на академію в честь Івана Мазепи» // Теліга О. О краю мій. – К., 1999. – С. 130-134.</i></p> <p>Практичне заняття №3. Класифікація красномовства. План: 1. Стилї красномовства та їх характеристики. 2. Судове красномовство та особливості його використання. 3. Написати есе на тему «Красномовство та професійний розвиток».</p> <p>Практичне заняття №4. Види красномовства та їх практичне застосування. План: 1. Виступ з промовою: академічне, політичне церковно-богословське красномовство. 2. <i>Ігрові вправи: виступ з промовою у суді; на міжнародній конференції по врегулюванню міждержавних відносин; перед військами миротворчого контингенту ООН (рольові ігри).</i></p>	<p style="text-align: center;">14</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">8</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p>
<p>Знати: проксемічні особливості спілкування</p>	<p style="text-align: center;">Тема 4. Невербальні засоби спілкування: світовий досвід та вітчизняні традиції.</p> <p>Лекція №4.</p>	<p style="text-align: center;">16</p> <p style="text-align: center;">4</p>

<p>оратора та аудиторії та національно-культурні характеристики невербального спілкування.</p> <p>Вміти: передавати інформацію аудиторії (виражати почуття, емоції) невербальними засобами.</p>	<p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце і роль невербальних засобів спілкування в ораторському мистецтві. 2. Кінесичні особливості спілкування. 3. Проксемічні особливості спілкування оратора та аудиторії. 4. Характеристика візуального контакту в ораторському мистецтві. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1, 3, 4, 5. <i>Додатковий:</i> 8, 14, 16, 24, 26, 27, 30. <i>Інтернет-ресурси:</i> 45, 47.</p>	
	<p>Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте особливості застосування невербальних засобів спілкування у міжнародній торгівлі та юриспруденції. 2. <i>Моделювання діалогічних ситуацій із використанням виключно невербальних засобів спілкування (відпрацювання ораторських навичок).</i> 3. Напишіть есе на тему: «Національні особливості невербального спілкування: вітчизняний і міжнародний досвід». 4. <i>Виступ з промовою на тему: «Невербальна комунікативна система в міжнародній економіці, торгівлі та праві» (відпрацювання ораторських навичок).</i> 	10
	<p>Практичне заняття №5. Проксеміка в ораторському мистецтві.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Проаналізуйте відео публічного виступу оратора (на вибір студента). Визначте, якими невербальними засобами користувався ритор (ситуативний аналіз).</i> 2. Вираз обличчя як форма впливу на аудиторію: національно-культурний аспект. 	2
<p>Знати: особливості побудови стратегії і тактики оратора.</p> <p>Вміти:</p>	<p>Тема 5. Основи ораторської майстерності</p> <p>Лекція №5.</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні ознаки та характеристики ораторської майстерності. 2. Стратегія і тактика оратора. 	14 2

<p>формулювати і тактику публічного виступу; формувати нові ідеї (креативність)</p>	<p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 3, 4, 5.</i> <i>Додатковий: 6, 7, 8, 9, 17, 18, 21, 25.</i> <i>Інтернет-ресурси: 40, 44, 45.</i></p>	
	<p>Самостійна робота студентів. 1. Назвіть і охарактеризуйте показники культури мовлення оратора в контексті трьох обов'язкових практичних навичок фахівця: уміння слухати, уміння говорити, уміння переконувати. 2. Підготувати презентацію на тему: «Вербальні та невербальні засоби впливу на аудиторію знаменитих ораторів: М.Л. Кінг, Стів Джобс, Ілон Маск, Марк Цукерберг» (інтерактивні презентації). 3. Аналіз стратегії і тактики публічного виступу (студентів) на тему «Вплив процесів глобалізації на розвиток міжнародної економіки, торгівлі та права» (відпрацювання ораторських навичок та ситуативний аналіз).</p>	10
	<p>Практичне заняття №6. Стратегія оратора. План: 1. Основні ознаки стратегії ратора в ораторському мистецтві. 2. Тактика ратора як система послідовних дій. 3. Підготувати та виголосити промову (на одну із професійних тем) з подальшим її обговоренням в аудиторії (дискусія, відпрацювання ораторських навичок).</p>	2
<p>Знати: характерні особливості експресії зовнішності оратора та принципи і методи управління аудиторією.</p>	<p>Тема 6. Взаємодія оратора та аудиторії у процесі публічного виступу. Лекція №6. План лекції: 1. Особистість оратора в риториці. 2. Системна характеристика аудиторії.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1,3,4.</i> <i>Додатковий: 13, 17, 18, 19, 22, 25, 34.</i> <i>Інтернет-ресурси: 43, 44, 46, 47.</i></p>	14
<p>Вміти: створювати імідж оратора в залежності від комунікативни</p>	<p>Самостійна робота студентів. 1. Дискусія. Проілюструйте переконливими прикладами відомий афоризм: «Ми слухаємо не промову, ми слухаємо людину, яка говорить з нами».</p>	10

<p>х обставин; визна чати особливості аудиторії та підбирати ефективні методи і засоби управління нею; використовув ати принципи та методи ефективного управління організаціями.</p>	<p>2. Виконати риторичний аналіз тексту промови Пантелеймона Куліша над могилою Тараса Шевченка у Петербурзі «Слово над гробом Шевченка» // Куліш П. Твори: В 2 т. – К., 1989. – Т. 2. – С. 521-522.</p> <p>3. Напишіть есе на тему: «Аудиторія слухає оратора, а не приховану за текстом його промови особу».</p> <p>4. Напишіть та захистіть публічно реферат на тему: «Ритор у системі міжособистісних комунікацій вітчизняного та міжнародного бізнесу» (відпрацювання ораторських навичок).</p>	
	<p>Практичне заняття №7. Особа оратора в риторичі. План: 1. Особистість оратора і перше враження аудиторії. 2. Основні принципи та методи управління аудиторією.</p>	2
<p>Знати: сутність та значення публічного виступу в риториці; основні композиційні складові промови та етапи її підготовки.</p> <p>Вміти: застосовувати ораторські методи і прийоми під час проголошення промови; розробляти, обґрунтовувати та</p>	<p style="text-align: center;">Тема 7. Публічний виступ.</p> <p>Лекція №7. Особливості публічного виступу та варіанти його реалізації План лекції: 1. Сутність та характеристика публічного виступу. 2. Методи та варіанти проголошення промови.</p> <p>Лекція №8. Етикет публічного виступу План лекції: 1. Культура публічного виступу. 2. Морально-етичні принципи взаємодії оратора з аудиторією.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1, 2, 3, 4, 5. <i>Додатковий:</i> 16, 20, 23, 30, 34, 37, 38. <i>Інтернет-ресурси:</i> 40, 41, 45, 47.</p>	16 2 2
	<p>Самостійна робота студентів. 1. Проаналізуйте власну поведінку і поведінку своїх однокурсників під час дискусії та сформулюйте актуальні для них рекомендації (ситуативний аналіз). 2. Наведіть основні випадки використання</p>	8

<p>контролювати процес виконання управлінських рішень на основі сучасних наукових концепцій, інноваційних підходів.</p>	<p><i>особових займенників «Ви» і «Ти» в діловому спілкуванні. Прокоментуйте найтипівіші помилки у використанні цих займенників (відпрацювання ораторських навичок).</i></p> <p>3. <i>Підготуйте промови (на одну із фахових тем) з лінійною та інтриго-фабульною моделлю викладу матеріалу (відпрацювання ораторських навичок).</i></p>	
	<p>Практичне заняття №8. Підготовка та структура публічного виступу. План: 1. Основні етапи підготовки та вимоги до публічного виступу. 2. Композиція промови.</p>	2
	<p>Практичне заняття №9. Стилїстика та релаксація ораторської промови. План: 1. Основні стилї промови. 2. <i>Підготувати та виголосити промову в судї, у парламентї, у вїйськовїй частинї(рольовї ігри, вїдпрацювання ораторських здїбностей).</i></p>	2
<p>Знати: комунїкативнї бар'єри у спілкуваннї оратора з аудиторїєю, їх причини та визначити методи усунення.</p> <p>Вмїти: контролювати свїй емоцїйний стан та налагоджувати взаємодїю з аудиторїєю.</p>	<p>Тема8. Комунїкативнї бар'єри публічного виступу.</p> <p>Лекцїя №9. План лекцїї: 1. Сутнїсть та ознаки комунїкативних перешкод. 2. Способи та методи подолання бар'єрїв спілкування оратора та аудиторїї.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5.</i> <i>Додатковий: 10, 15, 22, 23, 27, 33, 39.</i> <i>Інтернет-ресурси:40-47.</i></p>	12
	<p>Самостїйна робота студентїв. 1. <i>Напишїть та виголосїть коротку промову на одну їз запропонованих тем: «Слово — зброя. Як усяку зброю, його треба чистити й доглядати» (М. Рильський); «Чудова думка втрачає всю свою цїннїсть, якщо вона погано висловлена» (Вольтер); «Скажи будь-що, щоб я тебе побачив» (Сократ) (вїдпрацювання ораторських навичок).</i></p>	8

	<p>2. Виконати риторичний аналіз політичного памфлету І. Багряного «Помийте руки!» та вітальної промови «Привітання добрусівцям у США» // Багрянний І. Публіцистика. – К., 1996. – С. 438, 467-468 (ситуативний аналіз).</p> <p>3. Напишіть есе на тему: «Шляхи опанування комунікативних бар'єрів оратором під час публічного виступу».</p>	
	<p>Практичне заняття №10. Порухення комунікативної взаємодії оратора і аудиторії: причини та наслідки.</p> <p>План:</p> <p>1. Лїнь, страх та неосвіченість у системі поразок публічного виступу.</p> <p>2. Оцїнка та самооцїнка у процесї взаємодії оратора та аудиторії.</p>	2
<p>Знати:характерні риси риторичних фігурі тропів їх роль та місце в публічній промові.</p> <p>Вміти: застосовувати риторичні фігури і тропи під час публічного виступу; адаптуватися до нових ситуацій у професійній діяльності.</p>	<p>Тема 9. Риторичні фігури в ораторському мистецтві</p>	12
	<p>Лекція №10.</p> <p>План лекції:</p> <p>1. Основні ознаки та характеристики риторичної фігури.</p> <p>2. Тропи в публічному виступі.</p>	2
	<p>Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний:</i> 1, 2, 3, 4, 5.</p> <p><i>Додатковий:</i> 7, 9, 15, 16, 18, 19, 24, 29.</p> <p><i>Інтернет-ресурси:</i> 43, 44, 46, 47.</p>	
	<p>Самостійна робота студентів.</p> <p>1. Виконати риторичний аналіз тексту Олесея Гончара «Україно, день твій гряде!» (Слово напередодні референдуму 1 груд. 1991 р.) // Високоліття. Олесею Гончару – 75. – К., 1993. – С. 199 (ситуативний аналіз).</p> <p>2. За композиційною моделлю Г.Померанца сконструюйте висловлювання на тему: «5 татунків студентів» (викладачів, бізнесменів, філософів тощо)(відпрацювання ораторських здібностей).</p>	6
	<p>Практичне заняття №11. Характеристика риторичних фігур.</p> <p>План:</p>	2

	<p>1. Типи класифікації риторичних фігур.</p> <p>2. <i>Виступ студентів із попередньо підготовленими промовами (на одну із фахових тем) з обов'язковим використанням риторичних фігур і тропів та подальший їх риторичний аналіз(ситуативний аналіз, відпрацювання ораторських здібностей).</i></p> <p>Практичне заняття №12. Особливості використання риторичних тропів під час публічного виступу.</p> <p>План:</p> <p>1. Види тропів та практика їх використання у публічному виступі.</p> <p>2. <i>Брейн-ринг: підготовка та виголошення коротких промов (2 хв) із використанням риторичних фігур і тропів.</i></p>	2
<p>Знати: техніки мовлення та засоби емоційної взаємодії й художньої виразності в різних видах комунікацій.</p> <p>Вміти: застосовувати мовленнєві прийоми і засоби під час публічного виступу; використовувати емоції як засіб взаємодії з аудиторією; уміння працювати в колективі і команді.</p>	<p>Тема 10.Основи техніки мовлення у публічному виступі.</p> <p>Лекція №11.</p> <p>План лекції:</p> <p>1. Складові техніки публічного виступу.</p> <p>2. Основні прийоми та засоби емоційно-образної та художньої виразності.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5.</i> <i>Додатковий: 6, 7, 9, 10, 18, 21, 39.</i> <i>Інтернет-ресурси:43, 44, 46, 47.</i></p>	14 2
	<p>Самостійна робота студентів.</p> <p>1.<i>Зробити презентацію: «Невербальні засоби у співбесідників, що означають неспокій, неуважність, зневагу, роздратування, зацікавленість, доброзичливість» (інтерактивні презентації.</i></p> <p>2.<i>Виконати риторичний аналіз тексту Олеся Гончара «Слава Україні, незалежній, соборній!» (Слово у Верховній Раді України 5 груд. 1991 р.).</i></p> <p>3. <i>Різновиди форм побудови речення та техніка їх використання у публічному виступі (ситуативний аналіз).</i></p> <p>4. <i>Ігрові вправи: ораторська пауза; промова максимальної енергійності за 30 секунд;</i></p>	10

	<i>прийняття оплесків аудиторії(рольові ігри).</i>	
	Практичне заняття №13. Вербальні засоби впливу на аудиторію. План: 1. Практика використання мовленнєвих прийомів і засобів у публічному виступі. 2. Техніки вираження емоцій під час публічного виступу.	2
Знати: типологію та композиційні особливості презентацій, мовленнєві, композиційні та комунікативні принципи презентацій, правила мовної поведінки перед аудиторією. Вміти: використовувати технічні засоби створення презентацій та відповідне програмне забезпечення; виділяти мовно і графічно основні елементи презентованої теми.	Тема 11.Техніка презентацій в ораторському мистецтві. Лекція №12. План лекції: 1. Публічні презентації та їх композиційні особливості. 2. Технічні засоби та мовна поведінка оратора. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5.</i> <i>Додатковий: 6, 7, 9, 10, 18, 21, 39.</i> <i>Інтернет-ресурси:43, 44, 46, 47.</i>	14 2
	Самостійна робота студентів. 1. <i>Написати промову та зробити публічний виступ на тему: «Стилістичні та комунікативні особливості презентацій»(відпрацювання ораторських навичок).</i> 2. <i>Створити проект (у вигляді презентації) побудови ділової та академічної презентації(інтерактивні презентації).</i>	10
	Практичне заняття №14. План: 1. Типологія публічних презентацій. 2. <i>Підготувати презентацію та виступити з промовою на тему «Роль і значення моралі та права в національному та міжнародному вимірі» з подальшим її обговоренням в групі (дискусія, інтерактивні презентації).</i>	2
Знати: зміст комунікаційни	Тема 12.Доказ та обґрунтування у публічному виступі Лекція №13. Особливості полеміки в	16

<p>х та діалогічних засад публічного виступу; місце роль та значення полеміки в риторичі.</p> <p>Вміти: довести, обґрунтувати свою думку або</p>	<p>ораторському мистецтві План лекції: 1. Комунікація і діалогіка публічного виступу. 2. Сутність та основні ознаки полеміки.</p> <p>Лекція №14. Чорна риторика. План лекції: 1. Чорна риторика, її сутність та основні ознаки. 2. Полемічні «хитрощі» та шляхи їх нейтралізації.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1,2,3,4,5. <i>Додатковий:</i> 6, 9, 11, 12, 13, 26, 27, 31. <i>Інтернет-ресурси:</i> 43, 44, 46, 47.</p>	<p>2</p> <p>2</p>
<p>спростувати думку опонента; застосовувати полемічні прийоми з метою досягнення комунікативного успіху; здатність працювати в міжнародному середовищі.</p>	<p>Самостійна робота студентів. 1. Виконати риторичний аналіз тексту Євгена Маланюка «Над могилою Максима Рильського» // Маланюк Є. Земна мадонна. – Братислава, 1991. – С. 327-331 (ситуативний аналіз). 2. Переконайте своїх слухачів у справедливості думки Тараса Шевченка «Моліться одному – правді, а більш нікому» (відпрацювання ораторських навичок). 3. Підготувати есе на тему: «Характеристика запитань і відповідей у полеміці» з подальшим його обговоренням в групі (дискусія).</p>	<p>8</p>
	<p>Практичне заняття №15. Класифікація видів полеміки та їх характерні риси. План: 1. Основні вимоги до ведення полеміки. Різновиди полеміки. 2. <i>Ігрові ситуації:</i> підготувати полемічні діалоги в рамках судового, політичного, академічного, церковно-богословського, дипломатичного та суспільно-побутового красномовства (робота у групах, рольові ігри, відпрацювання ораторських навичок).</p> <p>Практичне заняття №16. Особливості побудови комунікативного процесу в полемічних ситуаціях. План 1. Доказ, обґрунтування та спростування у</p>	<p>2</p> <p>2</p>

	<p>публічному виступі.</p> <p>2. Рольові ігри: полеміка, диспут, дебати.</p>	
<p>Знати: причини, сутність маніпуляцій і їх роль в ораторському мистецтві.</p> <p>Вміти: застосовувати методи протидії маніпулятивни м практикам та реалізовувати стратегії безконфліктног о вирішення комунікативни х проблем.</p>	<p>Тема 13. Маніпуляції та контр-маніпуляції в ораторському мистецтві.</p> <p>Лекція №15. План лекції: 1. Маніпуляції у спілкуванні: причини, види та форми. 2. Стратегії мовного впливу. 3. Тактики здійснення мовного впливу. 4. Особливості вирішення комунікативних ситуацій в ораторському мистецтві.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1, 2, 3, 4, 5. <i>Додатковий:</i> 6, 9, 11, 12, 13, 26, 27, 31. <i>Інтернет-ресурси:</i> 43, 44, 46, 47.</p>	<p>16</p> <p>4</p>
	<p>Самостійна робота студента. 1. <i>Здійсніть аналіз промов вітчизняних політиків на предмет наявності маніпулятивних елементів (за вибором студента)(ситуативний аналіз).</i> 2. <i>Підготуйте випуск новин із застосуванням маніпулятивних практик(відпрацювання ораторських навичок).</i> 3. <i>Рольові ігри: підготовка маніпулятивних діалогів з подальшим ораторським протистоянням команд (робота в групах, рольові ігри, відпрацювання ораторських здібностей).</i></p>	10
	<p>Практичне заняття №17. Особливості порушення риторичних принципів спілкування. План: 1. Сила слова у комунікативному процесі та засоби маніпулятивної протидії. 2. <i>Ігрові ситуації: виступи студентів із задалегідь підготовленими маніпулятивними судовими і політичними промовами та контр-маніпулятивна реакція опонентів(рольові ігри, відпрацювання ораторських здібностей).</i></p>	2
	Разом	180

* Курсивом виділені інтерактивні методи навчання

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ*

Основний

1. Кацавець Р.С. Ораторське мистецтво: навч. підручник / Р.С. Кацавець. – К., Алерта, 2018. – 216 с.
2. Колотілова Н.А. Риторика. Навчальний посібник / Н.А. Колотілова. – К. : Центр навчальної літератури, 2017. – 146 с.
3. Олійник О. Риторика : навч. посіб. для студ. вузів. / О. Олійник. – К. : Кондор, 2019. – 170 с.
4. Сагач Г.М. Ділова риторика : Мистецтво риторичної комунікації / Г.М. Сагач– К. : Зоря, 2013.
5. Corbett P.J. E.ClassicalRhetoricfortheModernStudent / Edward P.J. Corbett, Robert J. Connors. – Oxford University Press, 2018. – 578 p.

Додатковий

6. Андреевский С.А. Судебные речи / С.А. Андреевский. – Златая Артель, 2016. – 511 с.
7. Вандишев В.М. Риторика : екскурс в історію вчень і понять: навчальний посібник / В.М. Вандишев– К. : Кондор, 2013.
8. Василенко В. А. Академічна риторика : навч. посіб. для студ. гуманіт. ф-в вищ. навч. закл. / В. Василенко, В. Герман ; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, Сум. філ. Харк. нац. ун-ту внутр. справ. – Суми : Наталуха А. С., 2018. – 275 с.
9. Борг Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування / Джеймс Борг. – Фабула, 2019. – 304 с.
10. Голвей Т. Слова, що лунають крізь час / Террі Голвей. – Країна мрій, 2018. – 480 с.
11. Дебати: Навч. посіб. — К. : А.П.М., 2001.
12. Кемп Дж. Спершу скажи «НІ». Інструменти професійного переговорника / Джим Кемп. – Наш Формат, 2019. – 256 с.
13. Кони А.Ф. Судебные речи / А.Ф. Кони. – Фолио, 2018. – 652 с.
14. Коццолино М. Невербальна комунікація. Теорії, функції, язук и знак / Мауро Коццолино. – Гуманитарний центр, 2018. – 224 с.
15. Куньч З. Українська риторика: історія становлення і розвитку : навч. посіб. / Зоряна Куньч ; Нац. ун-т “Львів. політехніка”. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 248 с.
16. Куньч З. Риторика / Зоряна Куньч. – Нац. ун-т “Львів. політехніка”. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2017. – 496 с.
17. Лиэн Ш. Говори как Барак Обама / ШэлЛиэн. – Добрая книга, 2017. – 272 с.
18. Мацько Л.І. Риторика / Л.І. Мацько, О.М. Мацько – К, 2013.
19. Олійник О. Ораторське мистецтво юриста : навч. посіб. / О. Олійник – К. : Кондор, 2019. – 210 с.
20. Онуфрієнко Г. С. Риторика : навч. посіб. / Г. С. Онуфрієнко. – К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 625 с.
21. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мовлення: Навчальний посібник / За ред. В. В. Різуна. – К. : Агіка, 2008. – 204 с.
22. Пинтосевич И. Уверенность в себе и ораторское мастерство / Ицхак Пинтосевич. – К. : [б. и.], 2011. – 266 с. – (Серия “Харизма и влияние” : книга-тренинг).
23. Пономарів О. Д. Культура слова / О.Д. Пономарів – К. : Либідь, 2001.
24. Риторика: навчально-методичний посібник / П.С. Каньоса. – Кам’янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2011. – 131 с.
25. Риторика: навч. посібн. (упор. Т.К. Ісаєнко, А.В. Лисенко). – Полтава: ПолтНТУ, 2019. – 247 с.
26. Себах-Монтефіоре С. Промови, що змінили світ / Саймон Себах-Монтефіоре. – КМ-БУКС, 2017. – 328 с.

27. Степура А. WOW-виступпо-українськи. Ноу-хау сучасного оратора / Андрій Степура. – Моноліт-Bizz, 2018. – 304 с.
28. Цицерон Марк. Тулий. Избранные сочинения / Цицерон Марк. Тулий; пер. с лат. – Х.; М. : Фолио; АСТ, 2000. – 463 с.
29. Чибісова Н.Г. Риторика : навч. посіб. / Н.Г. Чибісова, О.Я. Тарасова – К. : Центр навч. літ., 2013. – 228 с.
30. Шипунов С. Харизматичний оратор. Руководство к курсу словесной импровизации / С. Шипунов – Минск. : Изд-во – Унив-та риторики и ораторського мастерства. – 2015 – 258 с.
31. Шопенгауер А. Искусство побеждать в спорах / Артур Шопенгауер. – Литера Нова, 2018. – 224 с.
32. Aristotle. The Art of Rhetoric / Aristotle. – Penguin Classics, 2001. – 304 p.
33. Churchill W. Blood, Toil, Tears And Sweat. The Great Speeches / W. Churchill. – Penguin, 2017. – 416 p.
34. Gallo C. Talk Like TED: The 9 Public Speaking Secrets of the World's Top Minds / Carmine Gallo. – Macmillan LTD, 2017. – 288 p.
35. Hayot E. The Elements of Academic Style: Writing for the Humanities / Eric Hayot. – Columbia University Press, 2014. – 246 p.
36. Heinrichs J. Thank You for Arguing: What Aristotle, Lincoln, and Homer Simpson Can Teach Us About the Art of Persuasion / Jay Heinrichs. – Three Rivers Press 2007. – 336 p.
37. Kennedy A. G. Classical Rhetoric and Its Christian and Secular Tradition from Ancient to Modern Times / George A. Kennedy. – University of North Carolina Press, 2009. – 360 p.
38. Quinn A. Figures of Speech: 60 Ways To Turn A Phrase / Arthur Quinn, Barney R. Quinn. – Routledge, 2005. – 112 p.
39. Toye R. Rhetoric: A Very Short Introduction / Richard Toye. – OUP Oxford, 2013. – 122 p.

Internet-ресурси

40. Арістотель. Політика / Арістотель; пер. О. Кислюк [Електронний ресурс] // Изорник. – К., 2000. – 239 с. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/aristotle/arist.htm>
41. Цицерон М. Т. Избранные сочинения [Електронний ресурс] / М.Т. Цицерон // LibreBook. – Режим доступу : http://librebook.me/izbrannye_sochineniia.
42. Масалова Т. Місце проповіді в риториці та гомілетичі [Електронний ресурс] / Тетяна Масалова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. :Лінгвістика : зб. наук. праць. – Херсон : ХДУ, 2017. – Вип. 28. – С. 66-70. – Режим доступу: <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/123456789/3848/1/Масалова.pdf>
43. Абрамович С.Д. Риторика: Навч. Посібник [Електронний ресурс] / С.Д. Абрамович, М.Ю. Чікарькова. – Львів: Світ, 2014. – 240 с. – Режим доступу : <http://194.44.152.155/elib/local/sk651547.pdf>
44. Черняк В.Д. Риторика: навч. посібн. [Електронний ресурс] / В.Д. Черняк // Stud.com.ua. – Режим доступу : <http://stud.com.ua/45792/ritorika/ritorika>
45. Connolly J. The State of Speech. Rhetoric and Political Thought in Ancient Rome [Електронний ресурс] / Joy Connolly. – Режим доступу : http://www.orator.biz/?full=1&s=39&d_id=118.
46. Nikitina A. Successful Public Speaking [Електронний ресурс] / Arina Nikitina. – Bookboon.com., 2011. – 47 p. – Режим доступу : <http://gtu.ge/Agro-Lib/successful-public-speaking.pdf>
47. Zoltán Literáty Homiletics and rhetoric [Електронний ресурс] / Literáty Zoltán // Summary and Theses of Doctoral (PhD) Dissertation. – Режим доступу : http://corvina.kre.hu:8080/phd/Homiletika_tezis_angol.pdf

* Курсивом визначено джерела і літературу, наявні в бібліотеці КНТЕУ